

Geachte [REDACTED],

Vorige week vrijdag 10 maart ontving ik een verzoek tot advies.

Ter toelichting op het adviesverzoek heeft u de gemeentelijk vastgestelde toekomstvisie Giethoorn en een studie en afwegingskader (opgesteld door bureau Pardion en De Groot) toegestuurd.

Uw vraag aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed was om, vanuit het cultuurhistorisch perspectief te reageren op de studie en het afwegingskader, met daarbij bijzondere aandacht voor de cultuurhistorische waarden van het beschermd gezicht Giethoorn.

Uit de Toekomstvisie blijkt dat de gemeenschap én de gemeenteraad de kwaliteiten van Giethoorn duidelijk op het vizier hebben.

Die kwaliteiten zelf én het bewustzijn komen uit dit kaderstellend document goed naar voren. De aard van 'Gieters eigen' is mede gelegen in de cultuurhistorische waarden van Giethoorn en omgeving.

Daarmee komen de waarden van het beschermd gezicht terug in aspecten van de toekomstvisie.

In de toelichting op het beschermd gezicht is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heel expliciet over de relatie tussen het dorp en het omringende ontginningslandschap.

Deze relatie is essentieel voor de herkenbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit van het gezicht. Behoud van dit open, verveende, agrarisch slagenlandschap is van onmisbare waarde voor de beschermde dorpskarakteristiek.

Het afwegingskader zet de beleidskaders helder op een rij en geeft een goede analyse van de voorgestelde maatregelen.

Het maakt een integrale beoordeling van de verschillende inrichtingsmaatregelen en geeft hiervan een heldere, navolgbare beoordeling met een overzichtelijke schematisering tot besluit.

De beoordeling en conclusie van de cultuurhistorie versterkende maatregelen is goed navolgbaar en onderschrijf ik.

De beoordeling en conclusie aangaande de maatregelen voor water en infra/parkeren zijn goed navolgbaar en inzichtelijk. Met betrekking tot de beoordeling van deze maatregelen wil aandragen dat de waarde en het belang van het open, omringende, ontginningslandschap rond het beschermd gezicht van essentiële waarde is. Deze waarde komt beperkt aan bod in de beoordeling van de maatregelen.

Ik adviseer de gemeente om de impact van de maatregelen op de openheid en leesbaarheid van de Gietense Poldermeer nadrukkelijk in overweging te nemen. Met aandacht voor de waarde van de open, agrarisch, landschap rond het dorp en de plaatsing van nieuwe functies in en rond het dorp kan de structuur en leesbaarheid van het dorp en haar ruimtelijke setting aan kracht winnen.

Het afwegingskader van Paridon en De Groot geeft hiervoor al een heel constructieve aanzet. Mijn concrete suggestie is om de waarde van het open landschap rond het beschermd gezicht meer nadrukkelijk mee te wegen bij het toetsingscriterium 'beschermd gezicht' in het afwegingskader.

Met de voorgestelde aanvulling geeft het afwegingskader van Paridon en De Groot het college voldoende onderbouwing om een keuze te maken uit maatregelen die leefbaarheid en economisch perspectief voor Giethoorn bieden, zonder daarbij de cultuurhistorische waarden van het dorp, in bijzonder het beschermd gezicht én haar ruimtelijke setting, geweld aan te doen. Sterker, ik onderschrijf het potentieel van enkele maatregelen om de leesbaarheid van de cultuurhistorische waarden te vergroten. Daarbij is mijn overtuiging dat een meer leesbaar cultuurlandschap tegelijkertijd kan bijdragen aan een bodem en water-gestuurde oplossingsrichting van de Gieterse opgaven. Oog voor de vereisten vanuit bodem en water gaan doorgaans goed samen met de wijze waarop het cultuurlandschap in het verleden is ontgonnen.

Naast de zoektocht naar integraliteit en realiseren van beleidsambities wil ik aandacht vragen voor de waarden van uw Gieterse Polder.

De verschillende maatregelen met betrekking tot water en ontsluiting zijn afzonderlijk op een inzichtelijke manier beoordeeld. De combinatie van auto-bereikbaarheid en het vergroten van bevaarbaarheid in de Gieterse Polder vragen om zorgvuldigheid als daar ook het cultuurlandschap beleefd moeten worden. Pas op dat uw omringend open ontginningslandschap niet wordt overvraagd.

Met het oog op het vervolgproces adviseer ik het college om de beoordeling en selectiewijze van maatregelen door Paridon en De Groot over te nemen, met extra aandacht en toets op mogelijke aantasting van het open landschap rond het beschermd gezicht. Op deze wijze doet het college recht aan haar ambitie om 'Gieters eigen' in stand te houden en te werken aan verdere ruimtelijke kwaliteit. De gemeentelijke focus op een bezoeker die gaat voor kwaliteit sluit hierbij goed aan. U houdt zo ook voldoende oog voor het ondernemersperspectief.

Mijn suggestie is om een nadere ontwerpopdracht te geven om gecombineerde maatregelen uit te werken tot voorlopige ontwerpen, toetsbaar aan de beleidsdoelen en -kaders van de gemeente. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed blijft graag als adviseur betrokken bij de verdere ontwikkeling richting concrete planvorming. Daarnaast vraag ik de gemeente om in het verdere proces ook de relatie te leggen met de plannen voor individuele monumenten en daarbij met betreffende collega ██████████ te betrekken.

Met vriendelijke groet,

██████████

Adviseur Erfgoed en Leefomgeving

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Smallepad 5 | 3811 MG | |
Postbus 1600 | 3800 BP | Amersfoort

.....
T (033)4217758

F (033)4217799

██
www.cultureelerfgoed.nl